

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

**DISCLAIMER:** The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ મધ્યે ગુજરાત ઉચ્ચ અદાલતમાં

વિશેષ દીવાની અરજી નં. ૭૪૬૭/૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર અર્થે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રાજેશ એચ. શુક્લા

=====

|   |                                                                                                                      |    |
|---|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| ૧ | શું લોકલ અખબારના રિપોર્ટ્સને ચુકાદો જોવા માટે મંજૂરી આપી શકાય?                                                       | હા |
| ૨ | રિપોર્ટરને સંદર્ભિત કરવો કે નહીં?                                                                                    | હા |
| ૩ | શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?                                                              | ના |
| ૪ | શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ આદેશના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સામેલ છે? | ના |
| ૫ | શું તેને દીવાની ન્યાયાધીશને પરિપત્રિત કરવો જોઈએ?                                                                     | ના |

=====

બાબુ લાલ દાતા તે રામ નિવાસ દાતાના પુત્ર ..... અરજદારો

વિરુદ્ધ

બૌદ્ધિક સંપત્તિ અપીલીય બોર્ડ અને જ ..... સામાવાળાઓ

=====

ઉપસ્થિતી:

અરજદારો નં.૧-૪ તરફે એડવોકેટ જનરલ અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી,  
વકીલ શ્રી હર્ષિત ટોલિયા, શ્રી તેજસ ત્રિવેદી અને શ્રી આરએચ ભણસાલી સાથે  
સામાવાળા(ઓ) નં.૧ તરફે વકીલ શ્રી કે.ટી. દવે

સામાવાળા(ઓ) નં.૨ તરફે વકીલ શ્રી શકીલ એ કુરેશી

સામાવાળા(ઓ) નં.૩-૫ તરફે વકીલ શ્રી એસ.કે. બંસલ, શ્રી હર્ષદરાય એ. દવે  
સાથે

=====

ન્યાયપીઠ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી રાજેશ શુક્લા

તારીખ: ૨૨/૦૭/૨૦૧૪

મૌખિક ચુકાદો

રુલ. સામાવાળા નં.૧ તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી કે.ટી. દવે, સામાવાળા નં.૨

તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી શકીલ કુરેશી અને સામાવાળા નં.૩ થી ૫ તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી હર્ષદરાય દવે દ્વારા નિયમની બજવાણી જતી કરવામાં આવે છે.

૧. વર્તમાન અરજદારોએ ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪, ૧૯(૧)(જી) અને ૨૨૬ તેમજ ટ્રેડ માર્ક્સ અધિનિયમ, ૧૯૯૯ની જોગવાઈઓ હેઠળ, અન્ય બાબતો ઉપરાંત, અરજીપત્રમાં દર્શાવાયેલા આધારોએ સામાવાળા નં. ૧-ઇન્ટેલેક્ટ્યુઅલ પ્રોપર્ટી એપેલેટ બોર્ડ (સંક્ષેપમાં ‘બોર્ડ’) દ્વારા તા. ૨૨.૪.૨૦૧૪ના રોજ પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત આદેશને રદ કરવામાં આવે તે માટે યોગ્ય લેખ, આદેશ અથવા દિશા જારી કરવામાં આવે તેવી પ્રાર્થનાઓ માટે આ અરજી દાખલ કરી છે.

૨. અરજદારો તરફથી હાજર વિદ્વાન મહાન્યાયવાદી તથા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદી અને તેમની સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચએસ ટોલિયા, સામાવાળા નં. ૧ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી કેટે ડેવ, સામાવાળા નં. ૨ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી શકીલ કુરેશી અને સામાવાળા નં. ૩ થી ૫ તરફથી હાજર વિદ્વાન વકીલ શ્રી એસકે બંસલ તથા તેમની સાથે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એચએ ડેવને સાંભળ્યા.

૩. વિદ્વાન મહાધિવક્તા તથા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ દસ્તાવેજો અને પરિશિષ્ટ-અ ખાતેના આક્ષેપિત આદેશનો ઉલ્લેખ કર્યો. તેમણે કેસની પૃષ્ઠભૂમિનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆત કરી કે બે જૂથો છે અને તેમની વચ્ચે

કેટલાક વિવાદો હતા, જેના અનુસંધાને કુટુંબીય સમાધાન કરવામાં આવ્યું હતું, જેનું પરિપૂર્ણ સ્વરૂપ રાજસ્થાન માટે જયપુર પીઠ, જયપુર સ્થિત ન્યાયિક વડી અદાલત સમક્ષ એસ.બી. સિવિલ મિસ્ટ્ર. અપીલ નં. ૨૨૧૮/૨૦૧૧ તથા સંકળાયેલા મામલાઓમાં આવ્યું, જેમાં આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો, જે દસ્તાવેજ-સંગ્રહ સાથે આંક ૭ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી કે ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રાર, અમદાવાદ સમક્ષ ફોર્મ ટી.એમ.-૨૪ સાથેની અરજી તારીખ ૨૭.૮.૨૦૧૦ના રોજ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રાર, અમદાવાદ દ્વારા તારીખ ૨૭.૭.૨૦૧૨નો આદેશ કરવામાં આવ્યો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી કે પ્રતિભાવક નં. ૩ થી પનો જૂથ, જે એમ/એસ. વિજય ઇન્ડસ્ટ્રીઝ નામની ભાગીદારી પેઢીમાં હિત ધરાવતા ભાગીદારો હતા, નિવૃત્ત થયો હતો અને ફોર્મ ટી.એમ.-૨૪ દાખલ કરવામાં આવ્યું હતું. તેના વિરુદ્ધ પ્રતિભાવક નં. ૩ થી ૫ દ્વારા પ્રતિભાવક નં. ૧ બોર્ડ સમક્ષ વિલંબ માફીની અરજી સાથે અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને વિલંબ માફીની ઉક્ત અરજીમાં કરવામાં આવેલ આક્ષેપિત આદેશ પરિશિષ્ટ-અ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.

૪. વિદ્વાન મહાન્યાયવાદી અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે, આદેશ પરથી જોવામાં આવે તેમ, અપનાવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા વિચિત્ર અને નવીન પ્રકારની છે. તેમણે ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે જ્યારે વિલંબ માફ કરવાની આવી અરજી દાખલ કરવામાં આવે છે, ત્યારે પૂરતા કારણ

અંગેનું સમજૂતીકરણ સ્થાપિત થાય છે કે કેમ, તેના આધારે તેને સાંભળવી અને નક્કી કરવી જરૂરી બને છે. તેમણે તારીખોની વિગતોનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે અપીલ ચેન્નાઈ સ્થિત ખંડપીઠ સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવી હતી અને અહીંના અરજદારોને વિલંબ માફીની આવી અરજીનો જવાબ આપવા માટે સમય માગતા ત્યાં દોડધામથી જવું પડ્યું હતું. તેમણે, પ્રાકૃતિક ન્યાયના નિયમોના પાલનરૂપ પૂરતી તક આપ્યા વિના, પ્રક્રિયા તથા પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોની અવગણના કરીને આક્ષેપિત આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો. વિદ્વાન મહાન્યાયવાદી અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ પરિશિષ્ટ-એ ખાતેના આદેશનો ઉલ્લેખ કરીને રજૂ કર્યું કે આદેશમાં વિશેષરૂપે નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે,

*પ્રારંભે, અમને આ કહેવા માટે બંધાયેલ અનુભવ થાય છે કે  
કાર્યવાહી અંગેની જાણકારીના પ્રશ્ન સંબંધે, અમે આ મુદ્દો માત્ર  
આંતરિમ રાહત માટેની અરજીની સુનાવણી સમયે જ હાથ  
ધરવા અને આ તબક્કે નહીં, તેવી વૃત્તિ રાખીએ છીએ.....*

પ. વિદ્વાન મહાધિવક્તા અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી કે, આમ, વિલંબ માફી માટે પૂરતા કારણનો પાસો વિચાર્યા વગર, વિલંબ માફ કરવા માટે કોઈ સ્પષ્ટીકરણ અથવા ન્યાયસંગત કારણ બનતું હોય છે કે નહીં તે નિર્ધારિત કર્યા વગર, અરજી મંજૂર કરવામાં આવી છે અને એવું

જાણાવાયું છે કે તેને વચગાળાની રાહત માટેની અરજીની સુનાવણી સમયે વિચારવામાં આવી શકે છે; અર્થાત્, અરજીકર્તાઓને કોઈ તક આપ્યા વગર, હકીકતમાં વિલંબ માફ કરવામાં આવ્યો છે. તેમણે રજૂ કર્યું કે આ તો ઘોડા પહેલાં ગાડું મૂકવા જેવું છે, કારણ કે પૂરતા કારણની તપાસ પછીના તબક્કે કરવામાં આવી શકે અને પહેલા વિલંબ માફ કરવામાં આવે છે. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે, પ્રથમ સુનાવણીની તક આપ્યા પછી અને જવાબ દાખલ કરવાની તક આપ્યા પછી વિલંબ માફનો પ્રશ્ન વિચારવામાં આવવો જોઈએ હતો અને ત્યારબાદ જ મુખ્ય બાબત અથવા બીજી અરજી અથવા કાર્યવાહી હાથ ધરાઈ શકતી. તેથી, વિદ્વાન મહાધિવક્તા અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ રજૂ કર્યું કે જો તક આપવામાં આવી હોત, તો અપીલકર્તાઓએ સૂચવ્યું હોત કે સામાવાળા મંડળ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરનાર સામાવાળા નં. ૩ થી ૫ બે ઘોડા પર સવાર હતા, કારણ કે, એક તરફ, આદેશને પરત બોલાવવા માટેની અરજી ટ્રેડ માર્ક્સ, અમદાવાદના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ બાકી હતી અને બીજી તરફ સીધી અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૬. વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ તથા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ કાગળપત્રોનો સંદર્ભ આપી રજૂઆત કરી કે સામાવાળાઓને જાણ નહોતી એવું કહી શકાય તેમ નથી. તેમણે વિશેષરૂપે કાગળપત્રો તરફ ધ્યાન દોર્યું જેથી એ બાબત પર ભાર મૂકી શકાય કે સામાવાળાઓ તરફથી બોર્ડ સમક્ષ અરજી દાખલ કરનાર જે વકીલ હતા, તે જ વકીલે અરજદારો માટે પણ અરજી દાખલ કરી હતી.

તેમણે સામાવાળા નં. ૩-૫ ના વલણ અંગે પ્રકાશ પાડવાનો પ્રયત્ન કર્યો અને રજૂ કર્યું કે અરજદારો તરફથી અરજી કરનાર એ જ વકીલે સામાવાળા નં. ૧ બોર્ડ સમક્ષ વિલંબ માફી માટેની અરજી સાથે અપીલ દાખલ કરી હતી અને તેથી સામાવાળાઓએ તેમને જાણ નથી એવું કહેવા માટે સાંભળવામાં આવી શકે નહિ. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે દાવો કરવામાં આવેલ અજ્ઞાનતાને સહેલાઈથી સ્વીકારી શકાય નહિ અને તે દર્શાવી શકાય તેવી હતી. તેમણે રજૂ કર્યું કે મર્યાદા કાયદો સુસ્થાપિત છે અને તે જાહેર નીતિ પર આધારિત છે કે મુદ્દાને અનિશ્ચિતકાળ સુધી જીવંત રાખી શકાય નહિ. તે જ સમયે, અદાલતો માટે એ વિચારવું આવશ્યક છે કે જો પૂરતું કારણ સ્થાપિત થાય, તો યોગ્ય કારણદર્શનના આધારે વિલંબ માફ કરી શકાય. તેમણે ભારપૂર્વક રજૂ કર્યું કે પક્ષકારોના હિતમાં પ્રાપ્ત થયેલ હક છીનવી લેવામાં આવી શકતો નથી અને તેથી વિલંબ માફી માટેની આવી અરજીનો નિર્ણય પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતોના પાલન સાથે કરવામાં આવી શક્યો હોત.

૭. માનનીય મહાધિવક્તા અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂ કર્યું કે ટ્રેડ માર્ક્સ અધિનિયમ અને નિયમો મુજબ બોર્ડ પોતાની પ્રક્રિયા રાખી શકે છે, પરંતુ તે પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું આવશ્યક છે. તેથી તેમણે રજૂ કર્યું કે હકીકતમાં કાયદો પ્રતિબંધ મૂકે છે, ખાસ કરીને બૌદ્ધિક સંપત્તિ અપીલ બોર્ડ (પ્રક્રિયા) નિયમો, ૨૦૦૩ નો નિયમ ૧૦ એવો ઉપબંધ કરે છે કે જવાબ રજૂ કરવા માટે બે મહિનાનો સમય આપવામાં આવેલ છે. તેમણે રજૂ કર્યું કે વિલંબ માફી માટેની

અરજી મંજૂર થઈ શકતી નહોતી. પોતાની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, તેમણે આ અદાલતના એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ ગુજરાત ૧૩૭માં અહેવાલિત મનહરગિરી રાજગિરી ગોસ્વામી અને અન્ય વિ. જિલ્લા અને સત્ર ન્યાયાધીશ, વલસાડ અને અન્યના કેસના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને તેના પર અવલંબન મૂક્યું અને રજૂ કર્યું કે પૂરતું કારણ વિચારવાનું રહે છે અને અદાલત અથવા સત્તાધિકારીનો વિવેક બિનમાર્ગદર્શિત નથી. માનનીય મહાધિવક્તા અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂ કર્યું કે “ઉદાર અભિગમ”, “ન્યાયકેન્દ્રિત અભિગમ” વગેરે જેવી સંકલ્પનાઓનો ઉપયોગ મર્યાદા સંબંધિત મૂળભૂત કાયદાને બાજુએ ઠેલવા માટે કરી શકાય નહીં.

૮. બીજી તરફ, વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસાલ, જેઓ વિદ્વાન અધીવક્તા શ્રી હર્ષદ્રાય દવે સાથે હાજર હતા, તેમણે બંને જૂથો વચ્ચેના વિવાદની પૃષ્ઠભૂમિનો ઉલ્લેખ કરીને વિગતવાર રજૂઆત કરી અને અરજદારોના વર્તનનો સંદર્ભ આપી ભાર મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો. તેમણે રજૂ કર્યું કે અમદાવાદના વેપારચિહ્નોના નોંધણીકર્તા સમક્ષ ફોર્મ ટી.એમ.-૨૪ રજૂ કરતી વખતે અરજદારોએ પોતે જ અયોગ્ય વર્તન અપનાવ્યું હતું અને બીજી બાજુને કોઈ નોટિસ આપ્યા વિના આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે નોંધણીકર્તા સમક્ષ દાખલ કરાયેલા સોગંદનામામાં કોઈ વિવાદ બાકી નથી એવું દર્શાવવાને કારણે આદેશ પસાર થયો, અને તે પણ કારણદર્શક આદેશ નથી. તેથી તેમણે રજૂ કર્યું કે સામાવાળાઓને તે આદેશ પરત બોલાવવા માટે

અરજી કરવી પડી. જોકે નોંધણીકર્તાની બેઠક નિયમિતપણે યોજાતી ન હોવાથી તે અરજી બાકી રાખવામાં આવી અને તેથી સામાવાળાઓને સામાવાળા નં. ૧- બોર્ડ, જેની બેઠક ચેન્નાઈમાં હતી, તેની સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવી પડી. તેમણે રજૂ કર્યું કે તે દરમિયાન અરજદારો વેપારચિહ્નનો ઉપયોગ કરી રહ્યા હતા, જેના કારણે સામાવાળા જૂથના વ્યવસાય પર પ્રતિકૂલ અસર થવાની તથા હાનિ થવાની શક્યતા હતી, તેથી તેમને કાર્યવાહી શરૂ કરવી પડી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસાલે રજૂ કર્યું કે વિલંબ માફી સામેના આવા વાંધાના નામે અરજદારો વિવાદને લાંબો ખેંચવા ઇચ્છે છે જેથી તેઓ લાભનો સતત ઉપભોગ કરતા રહે. તેમણે રજૂ કર્યું કે તેઓ વેપારચિહ્નનો ઉપયોગ અને ઉપભોગ કરશે, જે અહીંના સામાવાળા નં. ૩ થી ૫ જેવા બીજા જૂથને હાનિકારક બની શકે, અને તેથી તેમને પોતાના ઉપચારનો પીછો કરવો પડ્યો. તેમણે રજૂ કર્યું કે નોંધણીકર્તા સમક્ષ આદેશ પરત બોલાવવાની અરજીની સુનાવણી ન થતા, તેમને અપીલમાં જવું પડ્યું, અને સામાવાળા નં. ૩ થી ૫ (બીજું જૂથ) જે કંઈ ઇચ્છતું હતું તે માત્ર સાંભળણી અથવા સુનાવણીનો અવસર હતો, જેથી રાજસ્થાન વડી અદાલત, જયપુર ખંડપીઠના આદેશમાં પ્રતિબિંબિત થયેલા કુટુંબીય સમાધાનના સંદર્ભ સાથે પૃષ્ઠભૂમિ સ્પષ્ટ કરી શકાય. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસાલે રજૂ કર્યું કે તારીખ ૧૭.૧૨.૨૦૦૭ના કુટુંબીય સમાધાનને ધ્યાનમાં લેતા, જે પેપર-બુક ૨ માં નોંધ પર મૂકવામાં આવ્યું છે, તેમાં સ્પષ્ટપણે જણાવાયું છે કે બ્રાન્ડ મૂલ્યનું અંતિમીકરણ થાય ત્યાં સુધી બ્રાન્ડને કુટુંબ ટ્રસ્ટને હસ્તાંતરિત કરવામાં આવશે

અને દરેક એકમ સરસવ તેલના ‘સ્કૂટર’ બ્રાન્ડના ઉપયોગ માટે અનુજ્ઞાધારક રહેશે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસાલે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે બ્રાન્ડ કુટુંબ ટ્રસ્ટમાં જ રહેવાની હતી અને બંને જૂથો તેનો ઉપયોગ કરી શકતા હતા, અને તેથી અમદાવાદના વેપારચિહ્નોના નોંધણીકર્તા સમક્ષ કરવામાં આવેલી અરજી અરજદારોના વલણને દર્શાવે છે.

૯. તેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસાલે રજૂઆત કરી કે વેપારચિહ્ન કુટુંબની મિલકત છે અને તેનો ઉપયોગ અરજદારોના નામે કરવામાં આવી શક્યો ન હોત અથવા તેના નામે હસ્તાંતર કરવાની માંગણી પણ કરી શકાઈ ન હોત. તેમણે વિલંબના પાસા તરફ સંદર્ભ આપ્યો અને જણાવ્યું કે અરજદારોના સમૂહે અગાઉ અરજી કરનાર વકીલને બદલી દીધા હતા અને તેથી સામાવાળા સમૂહને તેની જાણ નહોતી અને સમજાવ્યા મુજબ તેમને ત્યારબાદ જાણ થઈ, જેના પરિણામે વિલંબ થયો. તેમણે રજૂઆત કરી કે અધિનિયમ અને નિયમોની જોગવાઈઓ પરથી જોઈ શકાય તેમ, બોર્ડ પોતાની પ્રક્રિયા રાખી શકે છે અને તે નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતાની કડક પ્રક્રિયાથી બંધાયેલું નથી. તેથી તેમણે રજૂઆત કરી કે સામાવાળા નં. ૩-૫, જે બોર્ડ સમક્ષ અપીલકર્તાઓ હતા, તેમની વ્યથાને ધ્યાનમાં રાખીને બોર્ડે વિલંબ માફ કર્યો અને અપીલની સુનાવણી આગળ વધારવાનો નિર્ણય કર્યો, જેમાં બંને પક્ષોને તક ઉપલબ્ધ છે અને તેથી અરજદારો દ્વારા કરવામાં આવેલો હલ્લો-ગુલ્લો કોઈ આધાર વિના છે.

૧૦. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસલે ટ્રેડ માર્ક્સ અધિનિયમની કલમ ૪૫નો ઉલ્લેખ કર્યો અને ખાસ કરીને કલમ ૪૫(૩)નો ઉલ્લેખ કરીને રજૂઆત કરી કે જો આપું હસ્તાંતરણ અથવા સંક્રમણ વિવાદાસ્પદ હોય, તો નોંધણી અધિકારી નોંધણી કરવા ઈનકાર કરી શકે. તેથી તેમણે રજૂઆત કરી કે જો સામાવાળા સમૂહને અવસર આપવામાં આવ્યો હોત, તો તેઓ તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિ દર્શાવતો વાંધો દાખલ કરતા અને ટ્રેડ માર્ક્સના અમદાવાદના નોંધણી અધિકારી દ્વારા આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો ન હોત. તેમણે અધિનિયમની કલમ ૮૨નો પણ ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂઆત કરી કે જોગવાઈ મુજબ, અપીલીય બોર્ડ નાગરિક પ્રક્રિયા સંહિતાની પ્રક્રિયાથી બંધાયેલું નથી અને તે પ્રાકૃતિક ન્યાયના સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શિત થવાનું રહેશે. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસલે રજૂઆત કરી કે અહીંના સામાવાળાઓએ કરેલી ફરિયાદને, જેઓ બોર્ડ સમક્ષ અપીલકર્તાઓ હતા, ધ્યાનમાં લેતાં આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો. તેમણે વિવાદિત આદેશનો ઉલ્લેખ કર્યો અને રજૂઆત કરી કે તેમણે તથ્યોની પૃષ્ઠભૂમિ પર વિચાર કર્યો છે અને આવા વિલંબ માફીની અરજી પર વિચાર કરતી વખતે અપનાવવાની પદ્ધતિ અંગેની સુસ્થાપિત સ્થિતિના પ્રકાશમાં વિવાદિત આદેશ પસાર કરવામાં આવ્યો છે. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસલે રજૂઆત કરી કે બોર્ડ દ્વારા વિલંબ માફીની અરજી પર પસાર કરાયેલા વિવાદિત આદેશમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વિલંબ માફી અંગે નિર્ધારિત કરેલા સર્વસ્વીકૃત સિદ્ધાંતોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને એવું નિરીક્ષણ કરી ઉદ્ઘૃત કરવામાં આવ્યું છે કે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ના

સંદર્ભે પૂરતા કારણ પર વિચાર કરતી વખતે તેને ઉદાર અર્થઘટન આપવામાં આવવું જોઈએ જેથી સારભૂત ન્યાયને પ્રોત્સાહન મળે. તેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસલે રજૂઆત કરી કે વિવાદિત આદેશથી અરજદારોને કોઈ હાનિ થતી નથી અને મુખ્ય અપીલનું શ્રવણ કરીને તેનો નિર્ણય કરી શકાય.

૧૧. વિધાવાન વકીલ શ્રી બંસલે ફરીથી અરજદારોના વર્તન પર ભાર મૂકવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે. તેમણે કોહિનૂર પેઈન્ટ્સ ફરીદાબાદ (પી) લિ. વિ. પરમવીર સિંહ અને અન્ય એક ના કેસમાં દિલ્લી વડી અદાલતના ૧૯૯૬ પીટીસી (૧૬) માં અહેવાલિત ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે અને પરિચ્છેદ ૨ અને ૫ માં કરાયેલ નોંધો પર ભાર મૂકી પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં દલીલ કરી છે કે અમદાવાદના વેપારચિહ્નોના રજિસ્ટ્રારનો આદેશ કુદરતી ન્યાયના નિયમોના ભંગરૂપ છે. વધુમાં, તેમણે એવી દલીલ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો છે કે અમદાવાદના વેપારચિહ્નોના રજિસ્ટ્રારે સોગંદનામાના આધારે આદેશ કર્યો હતો, જે અસત્ય હતું કારણ કે તેમાં એવું જણાવાયું હતું કે કોઈ પણ વાદવિવાદ બાકી નથી, અને તેથી છેતરપિંડી અથવા ખોટી રજૂઆતથી મેળવવામાં આવેલો આવો કોઈપણ આદેશ શૂન્ય સમાન છે. તેમણે બાવા જગમોહન સિંહ અને અન્યો વિ. ધ રજિસ્ટ્રાર ઓફ ટ્રેડ માર્ક્સ અને અન્યોના કેસમાં ૨૦૦૨ (૨૪) પીટીસી ૪૧૭ (ડેલ) માં અહેવાલિત ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરી તેના પર આધાર મૂક્યો છે અને પરિચ્છેદ ૨૪ માં કરાયેલ નોંધો પર ભાર મૂક્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી કે આ ચુકાદામાં એમ.ઓ.યુ. સંબંધે સમાન પરિસ્થિતિઓ હતી અને એવી નોંધ કરવામાં આવી છે

કે નોટિસ આપવામાં આવવી જ જોઈતી હતી. તેમણે ઓમ પ્રકાશ ગુપ્તા વિ. પરવીન કુમાર અને અન્ય એક ના કેસમાં ૨૦૦૦ પીટીસી ૩૨૬ (દિલ્હી વડી અદાલત) માં અહેવાલિત ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કરી તેના પર આધાર મૂક્યો છે. તેમણે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના એસ.પી. ચેંગલવરાયા નાયડુ (મૃત) દ્વારા એલ.આર.એસ. વિ. જગન્નાથ (મૃત) દ્વારા એલ.આર.એસ. અને અન્યોના કેસમાં એ.આઈ.આર. ૧૯૯૪ એસસી ૮૫૩ માં અહેવાલિત ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે, અને પરિચ્છેદ ૮ માં કરાયેલ નોંધો પર ભાર મૂકી રજૂઆત કરી છે કે જો કોઈ છેતરપિંડી, ખોટી રજૂઆત અથવા અયોગ્યતા હોય, તો એવો આદેશ શૂન્ય સમાન ગણાય અને તેને ક્યાંય પણ પડકારી શકાય.

૧૨. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસલે તેથી રજૂઆત કરી કે આ અદાલત આ પાસાઓ પર વિચારણા કરે અને તેમણે ફરીથી રજૂ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે અરજીકર્તાઓએ ટ્રેડ માર્ક્સના રજીસ્ટ્રાર, અમદાવાદ સમક્ષ ખોટું સોગંદનામું દાખલ કર્યું હતું, જેના પરિણામે તા. ૨૭.૭.૨૦૧૨નો આદેશ પસાર થયો, જે સામાવાળા નં. ૩-૫ દ્વારા દાખલ કરાયેલ અપીલમાં અપીલેટ બોર્ડ સમક્ષ પડકારાધીન વિષય છે. તેમણે (૨૦૦૮) ૧૨ એસ.સી.સી. ૩૫૩ માં અહેવાલિત સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને તેના પર આધાર રાખ્યો છે, ગણપતભાઈ મહિજીભાઈ સોલંકી વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યના કેસમાં, અને તેમાં કરવામાં આવેલ નોંધો, જેમાં પરિચ્છેદ ૧૨નો પણ સમાવેશ થાય છે, પર ભાર મૂક્યો છે.

૧૩. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસલે રજૂઆત કરી કે સામાવાળાઓ બે નાવમાં પગ રાખી રહ્યા છે એવી અરજદારો તરફથી રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલો આ હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિમાં વિચારવા જેવી છે કે તેમને ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રાર, અમદાવાદ સમક્ષ આદેશને પરત બોલાવવા માટે અરજી દાખલ કરવી પડી હતી અને તેમાં થોડો સમય જતા, જેના કારણે સામાવાળાઓને હાનિ થતી હતી, વિલંબ માફી માટેની અરજી સાથે અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી. તેમણે બોર્ડ દ્વારા બીજા એક મામલામાં પસાર કરાયેલા આદેશનો પણ ઉલ્લેખ કર્યો છે અને રજૂઆત કરી છે કે તે સંપૂર્ણપણે માન્ય છે અને તેથી ઉપાયનો અનુસરણ કરવામાં કોઈ પ્રતિબંધ નથી.

૧૪. પુનરુક્તિમાં, માનનીય મહાધિવક્તા અને અરજદારો તરફથી પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂ કર્યું કે જે છેતરપિંડીની વાત પ્રસારિત કરવામાં આવી છે, તેની વિગતો અને ઘટનાઓના ક્રમના સંદર્ભમાં તપાસ કરવી આવશ્યક છે. તેમણે રજૂ કર્યું કે કુટુંબ સમાધાન તા. ૧૭.૧૨.૨૦૦૭ના રોજ થયેલું છે અને નોંધવું જરૂરી છે કે રાજસ્થાન વડી અદાલત સમક્ષ ચાલી રહેલા વિવાદમાં સામાવાળા સમૂહે તે કુટુંબ સમાધાન સ્વીકાર્યું નથી, જ્યારે હાલની કાર્યવાહીમધ્યે તેઓ તેવા સમાધાન પર આધાર રાખી રહ્યા છે. તેમણે વધુમાં રજૂ કર્યું કે અમદાવાદના વેપારચિહ્નોના રજિસ્ટ્રાર સમક્ષ એ જ વકીલ દ્વારા સોગંદનામું દાખલ કરવામાં આવ્યું ત્યારે કોઈ વિવાદો બાકી નહોતા અને તેથી એવું કહી શકાય નહીં કે તેમાં કોઈ ભ્રામક નિવેદન કરવામાં આવ્યું છે. હકીકતમાં, એ જ

વકીલ અરજદારો માટે પણ અરજી દાખલ કરતા રહ્યા છે અને અપીલીય સત્તાધિકારી સમક્ષ સામાવાળા સમૂહ માટે પણ અરજી દાખલ કરતા રહ્યા છે. તેમણે રજૂ કર્યું કે રાજસ્થાનની અદાલતમાં બાકી રહેલો સમાધાન તથા વહેંચણીનો દાવો વેપારચિહ્ન જેવી આવી મિલ્કત અંગે કોઈ મુદ્દાઓ સાથે સંબંધિત નથી અને તેનો સંબંધ અમૂર્ત સંપત્તિઓ સાથે છે. કોઈપણ સ્થિતિમાં, તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે આપણે વિલંબ માફી અંગેના પડકારાયેલ આદેશ અને જે અભિગમ પર વિચાર કરવાનો છે તે અંગે સંબંધિત છીએ. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે જો તક આપવામાં આવી હોત, તો તથ્યોની સંપૂર્ણ પૃષ્ઠભૂમિ સ્પષ્ટ કરી શકાત, જે અહીંના સામાવાળાઓને વિલંબ માફી માટેનું પૂરતું કારણ સમજાવવા માટે બાધ્ય બનાવત. તેમણે રજૂ કર્યું કે આ હક છીનવી લેવામાં આવ્યો છે અને તેથી હાલની અરજી કરવામાં આવી છે.

૧૫. વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ રજૂઆત કરી કે અન્ય કાર્યવાહી પણ માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ સામાવાળા જૂથે વ્યાપારચિહ્નના ઉપયોગ અંગે સ્વીકાર કર્યો છે અને તેથી કુટુંબ સમાધાન અંગે કરવામાં આવેલી એવી રજૂઆત કે તે ટ્રસ્ટના નામે જ રહેશે અને બંને તેનો ઉપયોગ કરી શકશે, તે સત્યથી ઘણી દૂર છે. તેમણે રજૂ કર્યું કે તેવી જ રીતે ‘સ્કૂટર’ બ્રાન્ડના વ્યાપારચિહ્નનો નોંધાયેલ માલિક વિજય ઇન્ડસ્ટ્રીઝ છે અને અહીંના સામાવાળા જૂથના કેટલાક ભાગીદારો બહાર નીકળી ગયા હોવાથી પેઢી યથાવત્ રહી હતી અને અરજદાર જૂથે પેઢી ચાલુ રાખી હતી અને તેથી તેનો

સંબંધ પેઢીની પુનઃચના સાથે છે અને વ્યાપારચિહ્નના કોઈ હસ્તાંતરણ સાથે નથી, જેના માટે નિર્ધારિત પ્રક્રિયા અનુસરવાની આવશ્યકતા ઊભી થાત. તેમણે રજૂ કર્યું કે સૌપ્રથમ સામાવાળાઓએ પોતાના હક્ક અંગે સ્થાપિત કરવું પડશે અને હકીકતમાં કુટુંબ સમાધાનનું માન રાખવા બાબતે તેમની તરફથી થયેલ વર્તન, જે રાજસ્થાન વડી અદાલતના ચુકાદામાં ચર્ચાયેલ છે, તેનું પરીક્ષણ કરવું પડશે. તેથી તેમણે રજૂ કર્યું કે વર્તમાન અરજિ મંજૂર કરવામાં આવે જેથી પૂરતા કારણના સ્પષ્ટીકરણના આધારે વિલંબનું પરીક્ષણ થાય તે પહેલાં તક પ્રદાન કરી શકાય. પુનરાવર્તનના જોખમે, તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું કે અદાલત અથવા સત્તાધિકારી દ્વારા મર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવામાં આવે તે પહેલાં પૂરતું કારણ દર્શાવવું આવશ્યક છે અને તે સંબંધિત તથ્યોના આધારે માર્ગદર્શિત સંકલિપ છે, જેનો વિચાર કરવો પડશે.

૧૬. સામાવાળા નં. ૨ તરફથી વકીલ શ્રી શકીલ કુરેશીએ નિષ્પક્ષપણે રજૂ કર્યું છે કે પડકારાયેલ આદેશમાંથી સ્પષ્ટ પ્રગટ થાય છે કે પૂરતા કારણના સંબંધિત મુદ્દાનો વિચાર કર્યા વિના વિલંબ માફ કરવામાં આવ્યો છે અને એવું અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે અંતરિમ રાહત માટેની અરજીની સુનાવણી સમયે પૂરતા કારણનો વિચાર કરી શકાય, જે અપનાવવા યોગ્ય પ્રક્રિયા નથી. તેમણે રજૂ કર્યું કે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળ પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં આવે ત્યારે વિલંબ માફ કરવાનો વિવેકાધિકાર આપવામાં આવેલો છે, તે સુસ્થાપિત

સિદ્ધાંત છે. તેથી પૂરતું કારણ દર્શાવવું આવશ્યક છે, અને પક્ષકારોને સાંભળ્યા બાદ આપેલ કેસના તથ્યોના આધારે તેનો વિચાર કરવો પડે. ત્યારબાદ જ મુખ્ય મુદ્દો અથવા અન્ય કાર્યવાહીનો વિચાર કરી શકાય. આ કેસના તથ્યોમાં એવું જણાય છે કે આ પાસાની તપાસ કર્યા વિના વિલંબ માફીની અરજી સ્વીકારી લેવામાં આવી છે.

૧૭. વિદ્વાન વકીલ શ્રી શકીલ કુરેશીએ ૨૦૧૩(૧૧) સ્કેલ ૪૧૮ માં અહેવાલિત સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદા, ઈશા ભટ્ટાચારજી વિ. રઘુનાથપુર નફર અકાદમીની મેનેજિંગ કમિટી અને અન્યના કેસમાં,નો ઉલ્લેખ કરીને તેના પર આધાર મૂક્યો હતો અને રજૂઆત કરી હતી કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે મર્યાદા અધિનિયમના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો તેમજ આવા મુદ્દાઓમાં વ્યાપક અભિગમનો વિચાર કર્યો છે. તેમ છતાં, તેમણે રજૂ કર્યું હતું કે વિલંબનો વિચાર કરતી વખતે કયા સંબંધિત પરિબલો ધ્યાનમાં લેવા જરૂરી છે તે પણ તેમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યું છે. તેમણે ભારપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વ્યાપક સિદ્ધાંતો નિષ્કર્ષિત કર્યા છે, જેનું સંક્ષેપમાં સારાંશ આપવામાં આવ્યો છે. તેમણે વિશેષરૂપે આધાર (૯), (૧૦), (૧૧), (૧૨) નો ઉલ્લેખ કર્યો હતો અને આધાર (૯) તથા (૧૨) માં કરાયેલ અવલોકનો પર ભાર મૂક્યો હતો,

“(૯) કોઈ પક્ષની નિષ્ક્રિયતા અથવા બેદરકારી સંબંધિત તેની

વર્તણૂક, વ્યવહાર અને અભિગમ વિચારણા હેઠળ લેવા યોગ્ય સંબંધિત પરિબલો છે. એવું છે કારણ કે મૂળભૂત સિદ્ધાંત એ છે કે અદાલતોને બંને પક્ષોના સંદર્ભમાં ન્યાયના સંતુલનના ત્રાજવાને તોલવી આવશ્યક છે અને ઉદાર અભિગમના નામે ઉક્ત સિદ્ધાંતને સંપૂર્ણપણે અવગણવામાં આવી શકતું નથી.”

XXX XXX XXX

(૧૨) તથ્યોના સમગ્ર વ્યાપનું સતર્કતાપૂર્વક પરિશીલન કરવાનું રહે છે અને અભિગમ ન્યાયિક વિવેકાધિકારના પ્રતીમાન પર આધારિત હોવો જોઈએ, જે વસ્તુનિષ્ઠ તર્ક પર સ્થાપિત હોય છે અને વ્યક્તિગત ધારણા પર નહીં.”

તેમણે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી કે, તેથી, વિલંબ માફી માટેની અરજીનો નિયમિત ઢબે નિકાલ કરી શકાય તેમ નથી, કારણ કે એવું નિરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું છે કે, “વિલંબ માફી માટેની અરજીનો નિકાલ નિયમિત ઢબે, વ્યક્તિગત તત્પરચિંતનના આધાર પર, જે મૂળભૂત રીતે વ્યક્તિનિષ્ઠ હોય છે, કરવામાં આવવો જોઈએ નહીં.” તેથી, તેમણે રજૂ કર્યું કે યોગ્ય આદેશ પસાર કરવામાં આવે.

૧૮. આ પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતોના પરિપ્રેક્ષ્યમાં, વર્તમાન અરજીએ

સુનાવણી માટે સ્વીકાર પામવા અને મંજૂર થવા પાત્ર છે કે નહીં તે વિચારવું આવશ્યક છે.

૧૯. યદ્યપિ બંને પક્ષોએ કુટુંબ સમાધાન તથા જયપુર સ્થિત રાજસ્થાન વડી અદાલતની જયપુર ખંડપીઠ સમક્ષ થયેલી વાદવિવાદી કાર્યવાહીનો પૃષ્ઠભૂમિ તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે, તેમ છતાં પરિશિષ્ટ-ક ના વાદગ્રસ્ત આદેશને પડકારતી વર્તમાન અરજીના નિર્ણય માટે તે વિશેષ પ્રાસંગિક નથી. પરિશિષ્ટ-ક ખાતેનો આદેશ સામાવાળા નં. ૧ બોર્ડ દ્વારા અમદાવાદના વ્યાપારચિહ્નોના રજિસ્ટ્રારના આદેશને પડકારતી બોર્ડ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરવામાં થયેલા વિલંબને માફ કરવાની અરજી પર આપવામાં આવ્યો છે. તેથી, હકીકતોની પૃષ્ઠભૂમિ તેમજ પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતોના સંદર્ભમાં વિલંબ માફીની અરજીમાં આપવામાં આવેલ આદેશનું પરીક્ષણ કરવું આવશ્યક છે.

૨૦. બંને પક્ષોએ વિગતવાર રજૂઆતો કરી છે કે આ એવું હતું જાણે ઘોડા પહેલા ગાડું મૂકવામાં આવ્યું હોય અને આ અભિગમના પરિણામે અવસરનો ઇનકાર થયો, તથા એ હકીકત સાથે કે આદેશ પોતે જ દર્શાવે છે કે વિલંબ માફી માટેની અરજી પૂરતા કારણની તપાસ કર્યા વિના મંજૂર કરવામાં આવી છે. બીજી તરફ, સામાવાળા સમૂહ તરફથી વિદ્વાન વકીલે પૃષ્ઠભૂમિ અને અરજદારોના વર્તનનો ઉલ્લેખ કર્યો, તેમજ છેતરપિંડી બાબતે અને અમદાવાદના ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રાર પાસેથી આદેશ મેળવવામાં આવ્યો હોવા અંગે પણ રજૂઆતો કરી, જેના

પરિણામે અપીલ દાખલ કરવી પડી. તેથી તેમણે એવું કહેવાનો પ્રયત્ન કર્યો કે હકીકતમાં જો અમદાવાદના ટ્રેડ માર્કર્સના રજિસ્ટ્રારે નોટિસ આપી અવસર આપ્યો હોત, તો વિલંબ માફીની અરજી અંગે એવો આદેશ પસાર થયો ન હોત.

૨૧. પડકારાયેલ આદેશમાંથી જ જેવું જોઈ શકાય છે, તે બાબત વિવાદાસ્પદ નથી કે વિલંબ માફ કરવાની અરજી, આ નોંધ સાથે મંજૂર કરવામાં આવી છે કે પૂરતા કારણનો વિચાર અંતરિમ રાહત/અંતરિમ આદેશ માટેની અરજીની સુનાવણી સમયે કરી શકાય. તેથી, સ્પષ્ટ થાય છે કે વિલંબ માફ કરવાની અરજીનો વિચાર કરતી વખતે પૂરતા કારણના પાસાનું કણમાત્ર પણ પરીક્ષણ કરવામાં આવ્યું નથી. જાહેર નીતિ પર આધારિત મર્યાદા કાયદો, જે અદાલત અથવા સત્તાધિકારીને પૂરતું કારણ દર્શાવાયું હોય ત્યારે વિલંબ માફ કરવાનો વિવેકાધિકાર આપે છે, તે જ સાથે જ્યારે પૂરતું કારણ સ્થાપિત થતું ન હોય ત્યારે તેવો વિવેકાધિકાર ઉપયોગમાં લેવાનો ઇનકાર કરવાની હક અથવા સત્તા પણ અનામત રાખે છે. ‘પૂરતું કારણ’ શબ્દસમૂહનો અનેક ન્યાયિક ઉચ્ચારણોમાં વિચાર કરવામાં આવ્યો છે અને શું બાબત પૂરતા કારણ તરીકે ગણાશે તે દરેક પ્રકરણના તથ્યો અને પરિસ્થિતિઓ પર આધારિત રહેશે. ફરીથી, માત્ર વિલંબનો અવધિ જ નહીં પરંતુ ઉપચાર અનુસરવામાં કોઈ પ્રકારની બેદરકારી, ઢીલાશ દર્શાવતું વર્તન અને વલણ છે કે કેમ, તે પણ સંબંધિત બાબત છે. ફરીથી, આવી વિલંબમાફી માંગવામાં આવેલી સદ્ભાવનાનો પણ તેમાં સંદર્ભ છે, જેનો વિચાર કરવો જરૂરી છે. વિદ્વાન એડવોકેટ જનરલ અને

વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કમલ ત્રિવેદીએ પૃષ્ઠભૂમિનો ઉલ્લેખ કરીને જે ભાર મૂક્યો છે કે જો તક આપવામાં આવી હોત તો તેનાથી આ પ્રતિબિંબિત થઈ શક્યું હોત અને દર્શાવી શકાયું હોત કે કોઈ પૂરતું કારણ સ્થાપિત થતું નથી અને તેથી પડકારાયેલ આદેશ ટકી શકતો નથી, તે બાબતનું સુક્ષ્મપણે પરીક્ષણ કરવું આવશ્યક છે.

૨૨. જોકે સામાવાળા નં. ૩ થી ૫ તરફથી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આ રજૂઆતો કરવામાં આવી છે કે દીવાની પ્રક્રિયા સંહિતા હેઠળની પ્રક્રિયા લાગુ પડતી નથી અને કલમ ૯૨ માં જોગવાઈ કરવામાં આવી હોય તે મુજબ બોર્ડ પોતાની સ્વપ્રક્રિયા અપનાવી શકે છે, તે બાબતનો પણ વિચાર કરવો આવશ્યક છે. કલમ ૯૨ ની જોગવાઈઓ, જે બોર્ડની પ્રક્રિયા અને સત્તાઓનો ઉલ્લેખ કરે છે, એ કહે છે કે બોર્ડ સી.પી.સી.માં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાથી બંધાયેલું રહેશે નહીં અને કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શિત રહેશે; પરંતુ તેમાંથી એવો અર્થ નીકળતો નથી કે બોર્ડને મર્યાદા અધિનિયમની જોગવાઈઓ તેમજ વિવેકાધિકારના ઉપયોગનો આધાર કે પાયો બનેલી “પૂરતું કારણ”ની સુસ્થાપિત સંકલ્પનાનો વિચાર કરવાની આવશ્યકતા નથી. અન્ય શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં સુધી પૂરતું કારણ દર્શાવવામાં ન આવે ત્યાં સુધી મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ દ્વારા નિહિત કરાયેલ વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ યોગ્ય ગણાવી શકાય નહીં. તેથી, મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળ વિલંબ માફ કરવા માટે વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરતાં પહેલાં કોઈપણ અદાલત અથવા સત્તાધિકારી માટે “પૂરતું કારણ”નું પરીક્ષણ કરવું આવશ્યક છે અને તે તેમની ફરજ હેઠળ આવે છે. માત્ર

ત્યારે જ, જ્યારે “પૂરતું કારણ” પૂરતી રીતે સ્થાપિત થાય અને વિલંબને ન્યાયસંગત ઠરાવે, ત્યારે વિલંબ માફીનો આદેશ પસાર કરી શકાય, જેનાથી અનુસંધાનમાં પક્ષકારને અપીલ, પુનર્વિચાર અરજી વગેરે રૂપે ઉપાય આગળ ધપાવવાનો અધિકાર પ્રાપ્ત થાય છે.

૨૩. તેથી, વિદ્વાન વકીલ શ્રી બંસલ દ્વારા કરાયેલું એવું પ્રતિપાદન કે સી.પી.સી. ની પ્રક્રિયા લાગુ પડતી નથી અને બોર્ડ કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શિત થાય છે, તે ગેરસમજપૂર્ણ છે, કારણ કે તે જોગવાઈ કયા પૃષ્ઠભૂમિ અને સંદર્ભમાં કરવામાં આવી છે તે ધ્યાનમાં લઈને જ તેનો વિચાર કરવો પડે, જેથી એવું સૂચિત થાય કે તકનીકી કડકાઈઓ ટાળી શકાય. તેમ છતાં, વિલંબ માફી માત્ર પ્રક્રિયાત્મક બાબત અથવા તકનીકીતા નથી, કારણ કે તેનો સંબંધ મર્યાદા અધિનિયમ જેવી કાયદેસરની જોગવાઈ સાથે છે, જે કેટલીક પરિમિતિઓ અથવા ધોરણો લાદે છે અને મર્યાદા અધિનિયમ હેઠળ વિવેકાધિકારનો ઉપયોગ કરવા માટે તેનું પાલન કરવું આવશ્યક બને છે. ફરીથી, જ્યારે ટ્રેડ માર્ક્સ અધિનિયમની કલમ ૯૨ એ હકીકતનો ઉલ્લેખ કરે છે કે તે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતો દ્વારા માર્ગદર્શિત રહેશે, તેનો અર્થ એ થાય છે કે બંને પક્ષોને તક આપવામાં આવે; જ્યારે વર્તમાન કેસના તથ્યોમાં, જેમ વિદ્વાન મહાધિવક્તા અને વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી ત્રિવેદીએ દર્શાવ્યું છે, જવાબ રજૂ કરવાની તક આપવામાં આવી નહોતી, જેનાથી વિલંબ માફી માટે દર્શાવાયેલ કારણની પૂરકતા અંગે, રજૂ થયેલ સામગ્રીના આધારે, તપાસ થઈ શકી હોત.

ઈન્ટેલેક્ટ્યુઅલ પ્રોપર્ટી એપેલેટ બોર્ડ (પ્રક્રિયા) નિયમો, ૨૦૦૩ ના નિયમ ૧૦ મુજબ જવાબ દાખલ કરવા માટે બે મહિનાનો સમયગાળો નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે અને તેથી વિલંબ માફીની અરજીનો આટલી ઉતાવળમાં નિકાલ કરવો ન્યાયસંગત ગણાઈ શકે નહીં.

૨૪. સામાવાળા-બોર્ડ તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી કુરેશીએ ઉલ્લેખિત કરેલા એષા ભટ્ટાચારજી (ઉપરોક્ત) ના પ્રકરણમાં સર્વોચ્ચ અદાલતના માનનીય ચુકાદાનો ઉપયોગી સંદર્ભ લઈ શકાય અને સર્વોચ્ચ અદાલતે વિવિધ ચુકાદાઓનો ઉલ્લેખ કરીને પૂરતા કારણના આ પાસા અંગે વિગતવાર ચર્ચા કરી છે. સર્વોચ્ચ અદાલતના વેદાબાઈવિ. શાંતારામ બાબુરાવ પાટીલ [(૨૦૦૧) ૯ એસ.સી.સી. ૧૦૬] ના પ્રકરણમાં અહેવાલિત અગાઉના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને એવું અવલોકિત કરવામાં આવ્યું છે અને અવતરણ આપવામાં આવ્યું છે

“..જે બાબત પર વિશેષ ભાર મૂકવાની જરૂર છે તે એ છે કે મર્યાદા અધિનિયમની કલમ ૫ તથા અન્ય સમાન અધિનિયમો હેઠળ સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે ઉદાર અને ન્યાયકેન્દ્રિત અભિગમ અપનાવવો આવશ્યક છે, તેમ છતાં અદાલતો આ હકીકતથી અજાણ રહી શકતી નથી કે પડકાર હેઠળના ચુકાદાના આધારે સફળ પક્ષકારને કેટલાક અધિકારો પ્રાપ્ત થયા

છે અને ખર્ચ સિવાય વિવાદી કાર્યવાહી ના વિવિધ તબક્કાઓમાં ઘણો સમય વ્યય થાય છે.

પર્યાપ્ત કારણ' અભિવ્યક્તિને કોઈ નિર્ધારિત પ્રકરણની તથ્યપરિસ્થિતિમાં કેવો અર્થઘાતો પ્રાપ્ત થાય તે મોટા પાયે આપવામાં આવેલી સમજાવટની સદ્ભાવનાપૂર્ણ પ્રકૃતિ પર આધારિત રહેશે. જો અદાલત એવું નિષ્કર્ષે પહોંચે કે અરજદારની તરફથી કોઈ બેદરકારી રહી નથી અને વિલંબ માટે દર્શાવાયેલ કારણ સદ્ભાવના વિનાનું નથી, તો તે વિલંબ માફ કરી શકે છે. પરંતુ બીજી તરફ, જો અરજદારે આપેલી સમજાવટ બનાવટી હોવાનું જણાય અથવા પોતાના પ્રકરણના અનુસરણમાં તે સંપૂર્ણપણે બેદરકાર હોવાનું સ્પષ્ટ થાય, તો વિલંબ માફ ન કરવો વિવેકાધિકારનો કાયદેસર ઉપયોગ ગણાશે.

ફરીથી, (૨૦૧૨) ૧૨ એસ.સી.સી. ૬૯૩ માં અહેવાલિત બી. માધુરી ગૌડ વિ. બી. દામોદર રેડ્ડીના કેસમાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતના અગાઉના ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરતાં એવું અવલોકિત કરવામાં આવે છે,

(૧) વિલંબ માફી માટેની અરજીનો નિવેડો કરતાં સમયે ઉદાર,

વ્યવહાર, ન્યાયકેન્દ્રિત અને અતિસૂક્ષ્મ તાંત્રિકતાઓથી મુક્ત એવો અભિગમ અપનાવવો જોઈએ, કારણ કે અદાલતો અન્યાયને કાનૂની માન્યતા આપવા માટે નથી, પરંતુ અન્યાય દૂર કરવા માટે બંધાયેલ છે.

(૨) “પુરતું કારણ” જેવા શબ્દોને તેમની યથોચિત ભાવના, તત્ત્વદષ્ટિ અને હેતુના અનુસંધાનમાં સમજવા જોઈએ, અને એ હકીકત ધ્યાનમાં રાખવી જોઈએ કે આવા શબ્દો મૂળભૂત રીતે લવચીક સ્વરૂપના છે અને પ્રાપ્ત થયેલી તથ્યપરિસ્થિતિને યોગ્ય દષ્ટિકોણથી લાગુ પાડવાના હોય છે.”

ઉપરોક્ત સંદર્ભિત અન્ય આધારો (૯ થી ૧૨) અને તે ઉપરાંત. ઈશા ભટ્ટાચાર્ય (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ ચુકાદામાં, નિષ્કર્ષોનું સારાંશ આપતાં, માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે વધુમાં નોંધ્યું છે કે,

“વિલંબ માફી માટેની અરજીનો નિકાલ મૂળભૂત રીતે વ્યક્તિગત તત્ત્વદષ્ટિ, જે સ્વભાવતઃ અંગત અને વિષયનિષ્ઠ હોય છે, તેના આધાર પર રૂઢિગત રીતે કરવામાં આવવો જોઈએ નહીં.”

તેનો પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે કે,

સમયમર્યાદાનો કાયદો ભોગવાયેલ એવી કાનૂની ઈજાના નિવારણ માટે ઉપલબ્ધ એવા કાનૂની ઉપાય માટે એક આયુષ્ય નિર્ધારિત કરે છે. સમય અમૂલ્ય છે અને વ્યર્થ ગયેલો સમય ફરી કદી પાછો આવતો નથી. સમયના પ્રવાહ દરમિયાન નવા કારણો ઉદ્ભવે છે, જેના કારણે નવા વ્યક્તિઓને અદાલતોનો આશરો લઈને કાનૂની ઉપાય મેળવવાની આવશ્યકતા પડે છે. તેથી દરેક ઉપાય માટે એક આયુષ્ય નિશ્ચિત કરવું જ જોઈએ.....આ રીતે, મર્યાદાનો કાયદો જાહેર નીતિ પર આધારિત છે. તેનો આધાર ‘ઇન્ટરેસ્ટ રીપબ્લિકી ઉટ સિત ફિનિસ લિટિયમ’ આ સૂત્રમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે (સામાન્ય કલ્યાણ માટે વાદવિવાદને એક અવધિમાં સમાપ્ત કરવો જરૂરી છે). મર્યાદાના નિયમો પક્ષકારોના હકોનો નાશ કરવા માટે બનાવવામાં આવ્યા નથી. તેમનો હેતુ એ છે કે પક્ષકારો વિલંબકારી યુક્તિઓનો આશરો ન લે, પરંતુ પોતાનો ઉપાય તાત્કાલિક રીતે શોધે. મૂળ વિચાર એવો છે કે દરેક કાનૂની ઉપાયને વિધાન દ્વારા નિર્ધારિત કરાયેલ સમયગાળા સુધી જ જીવંત રાખવો જોઈએ.

૨૫. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, સંબંધિત દલીલોને ધ્યાનમાં લેતાં, પડકારાયેલ આદેશ પસાર કરતી વખતે અપનાવવામાં આવેલી પ્રક્રિયા અને અભિગમને મંજૂરી આપી શકાય તેમ નથી અને પડકારાયેલ આદેશ રદ કરવો યોગ્ય ઠરે છે.

૨૬. વિદાય લેતા પહેલાં, અરજદારોએ કરેલી છેતરપિંડી તથા સામાવાળા સમૂહના અયોગ્ય વર્તન અંગે કરવામાં આવેલી કેટલીક રજૂઆતો તરફ ધ્યાન દોરવું આવશ્યક બને છે, જેઓનો બંને પક્ષોએ વિગતવાર ઉલ્લેખ કર્યો છે. પરંતુ, આ એવા મુદ્દાઓ છે જેઓનું મૂળ કુટુંબીય સમાધાનમાં છે, જે પોતે ફરીથી રાજસ્થાન વડી અદાલત અને અમદાવાદ મંચ સમક્ષ ચાલી રહેલા વિવાદનો વિષય છે. જોકે, ટ્રેડ માર્કના હસ્તાંતરણ અંગે રજૂઆતો કરવામાં આવી છે, તેમ છતાં, તેની નજીકથી તપાસ કરવી આવશ્યક છે. પ્રાથમિક દ્રષ્ટિએ એવું જણાય છે કે મુદ્દો ટ્રેડ માર્કના હસ્તાંતરણ સંબંધિત નથી, કારણ કે ટ્રેડ માર્કનો માલિક એ જ પેઢી, વિજય ઇન્ડસ્ટ્રીઝ, યથાવત્ રહી છે, અને પેઢીના પુનર્ગઠનના કારણે એક સમૂહને ટ્રેડ માર્કનો ઉપયોગ કરવાની સગવડ મળી છે, જે અંગે ફરિયાદ કરવામાં આવી છે. તેથી, પક્ષકારો વચ્ચેના કુટુંબીય સમાધાનમાં સત્તાધિકારી બંધાયેલો રહી શકે કે નહીં અને ટ્રેડ માર્કના સંયુક્ત ઉપયોગને ન્યાયસંગત ઠેરવવા માટે કાયદા હેઠળ આવશ્યક પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું પડે કે નહીં, જે અધિનિયમની કલમ ૨૪માં જોગવાઈ મુજબ અનુસરવામાં આવ્યું હોવાનું દેખાતું નથી, તે નિર્ણય કરવાનું પ્રશ્નરૂપ મુદ્દો બનશે. અધિનિયમના ભાગ ૫ ની કલમ

૩૭ થી ૪૫ સુધીની જોગવાઈઓ હસ્તાંતરણ અને સંક્રમણ, જેમાં હસ્તાંતરણ અને સંક્રમણ ઉપરના પ્રતિબંધનો પણ સમાવેશ થાય છે, તેનો ઉલ્લેખ કરે છે. આ પાસાને કુટુંબીય સમાધાનના આધારે કરવામાં આવેલી રજૂઆતો તથા આ હકીકતની પૃષ્ઠભૂમિમાં વિચારવામાં આવશે કે પેઢી વિજય ઇન્ડસ્ટ્રીઝ ટ્રેડ માર્કની માલિક છે અને એક સમૂહ, એટલે કે સામાવાળાઓ, અલગ થઈ ગયા છે અને ટ્રેડ માર્ક પુનર્ગઠિત પેઢીના નામે જ રહ્યો છે, અને તે રીતે જોવામાં આવે તો કોઈ હસ્તાંતરણ થયેલું નથી. બાબતને કોઈપણ દૃષ્ટિકોણથી જોવામાં આવે, તો આ એવા મુદ્દાઓ છે કે જેઓ યોગ્ય કાર્યવાહી દરમિયાન સત્તાધિકારી અથવા અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે આવવા પાત્ર બની શકે. અહીં તેમની ચર્ચા કરવી અને તેમનો નિરાકરણ કરવું આવશ્યક નથી.

૨૭. તદનુસાર, હાલની અરજી મંજૂર કરવામાં આવે છે. પરિશિષ્ટ-ક ખાતેનો પડકારિત આદેશ આથી રદ કરવામાં આવે છે. સામાવાળા બોર્ડને અહીંના અરજદારોને જવાબ રજૂ કરવાની તક આપી અને બંને પક્ષોને કાયદા અનુસાર સુનાવણીની તક આપ્યા બાદ, અમદાવાદના ટ્રેડ માર્ક્સના રજિસ્ટ્રારે તા. ૨૭.૭.૨૦૧૨ના રોજ પસાર કરેલા આદેશને પડકારતી અપીલ સાથે સામાવાળા નં. ૩-૫ દ્વારા દાખલ કરાયેલ વિલંબ માફી માટેની અરજિનો નિર્ણય છ અઠવાડિયાની અંદર કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે. નિયમ અબ્સોલ્યૂટ કરવામાં આવે છે.

(રાજેશ એચ. શુક્લા, ન્યાયમૂર્તિ)

*This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.*

=====

**અસ્વીકરણ:** સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

***DISCLAIMER:*** *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*